

Pályázati azonosító: HAT-KP-1-2024/1-000720

Pályázat címe: Bakancslistás barangolásunk Erdélyben

Határtalanul Program – Románia, 2025.06.30 - 2025.07.04.

Beszámolót készítette: Körmeny-Molnár Éva (projektvezető)

Szakmai beszámoló

2024. novemberben örömmel értesültünk arról, hogy iskolánk sikeres pályázatot nyújtott be a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. „Határtalanul!” elnevezésű programjára. A támogatás lehetővé tette, hogy 2025. június 30. és július 4. között tanulmányi kiránduláson vegyünk részt Erdélyben, a külhoni magyarság földjén. A programban szervező tanárként működtem közre. Feladataim közé tartozott a pályázat előkészítése és megírása, a kapcsolattartás a kollégákkal, a Tankerülettel, valamint a megvalósításban részt vevő partnerekkel. Emellett a kirándulás egyes programelemeinek megtervezése és lebonyolítása is rám hárult.

Célunk az volt, hogy a diákok személyes élményeken keresztül ismerkedjenek meg Erdély természeti szépségeivel, kulturális örökségével, történelmi emlékhelyeivel, valamint betekintést nyerjenek a külhoni magyar közösségek – különösen a fiatalok – mindennapjaiba. Fontosnak tartottuk, hogy a tanulmányi út ne csupán élményekben, hanem ismeretekben is gazdagítsa diákjainkat.

Az előkészítő szakaszban alaposan felkészültünk az utazásra. Tanulóink megismerkedtek az erdélyi út részletes programjával, valamint az egyes állomások történelmi, néprajzi és természetföldrajzi vonatkozásaival. Páros munkában mélyebb kutatást végeztek az általuk választott helyszínekről, majd az így szerzett tudást kiselőadások formájában, képekkel illusztrálva osztották meg társaikkal. A felkészüléshez nagy segítséget nyújtottak számukra az Okosdoboz digitális eszköztár feladatsorai is. Az előkészítő órák során szó esett azokról a viselkedési normákról is, amelyek a többnapos együttlét során elvárhatóak voltak, és amelyek hozzájárultak a jó hangulathoz és a zökkenőmentes együttműködéshez. A buszos utazás etikai kódexét is közösen áttekintettük, hogy mindenki tudatosan és felelősen vehessen részt a programban. Márciusban hetedikeseink ellátogattak Várpalotára a Trianon Múzeumba.

Májusban a hetedik évfolyam osztályfőnöke szülői értekezletet tartott, ahol a szülők részletes tájékoztatást kaptak a kirándulásról, és választ kaphattak minden felmerülő kérdésükre. A közös előkészületek során már ekkor érezhető volt az izgatott várakozás és az összetartozás élménye, amely végigkísérte az egész programot.

1. nap:

Nemesvámosról június 30-án, hajnali 4 órakor indultunk útnak. 16 diák, három pedagógus és két buszsofőr vágott bele a bakancslistás kirándulás programjába.

Rövidebb magyarországi pihenők után Ártándnál léptük át a határt. Első megállónk az Erdély kapujaként is emlegetett **Király-hágon** volt. Az innen nyíló panorámát megtekintve lenyűgöző látványban volt részünk.

A Király-hágó után a **tordai sóbánya** felé vettük utunkat. Ez a föld alatti világ egyszerre volt lélegzetelállító és varázslatos, ahol a gyógyhatású sós levegő és a történelmi hangulat különleges élményt nyújtott. A tordai sóbányában a természet ereje és az emberi kéz munkája együtt alkotott lenyűgöző világot. Idegenvezetőnk nem volt, kolleganőnk készült fel a sóbánya történetéből, érdekességeiből. Már a bejáratnál érezni lehetett a levegőben a só különleges illatát, és ahogy egyre mélyebbre ereszkedtünk, úgy tárultak fel előttünk a föld alatti világ lenyűgöző terei. A leereszkedés is emlékezetes volt, 13 emelet mélységbe vezető, hosszú fa lépcsősoron haladtunk lefelé, majd ugyanitt kapaszkodtunk vissza a felszínre. A falakon jól látható sórétegek és a régi bányászati eszközök emlékeztettek arra, hogy itt valaha kizárólag emberi és állati erővel folyt a munka. A legemlékezetesebb élményt a Terézia akna nyújtotta. Ez a harang alakú tér több mint 120 méter mély, közepén egy sós vizű tóval, amelyen mi is csónakáztunk. A sóbánya nemcsak látványában, hanem hangulatában is különleges. A 11–13 °C-os állandó hőmérséklet, a magas páratartalom és a tiszta levegő valódi testi-lelki feltöltődést nyújtott mindannyiunknak.

Vacsorára érkeztünk meg a - korábbi években már szívünkbe zárt - **nyikómalomfalvi** Ersza Panzióba. A régi szívéllyességgel, bőséggel, vendégszeretettel fogadtak bennünket. Ötnapos erdélyi tartózkodásunk alatt ez a panzió szolgált otthonunkként.

2. nap:

Bőséges reggeli után Farkaslakán kezdtük a napunkat. A Millenniumi Emlékparkban felkerestük Erdély első Trianon-emlékművét, amely a nemzeti összetartozás szimbóluma.

A cserefából faragott, közel öt méter magas kettős kereszt a Gordon-hegyről származó terméskő talapzaton áll, és méltóságteljesen emlékeztet a trianoni döntés következményeire. A helyszínen koszorút helyeztünk el, tiszteletünket kifejezve mindazok iránt, akiket a történelem szétszakított, de a nemzeti összetartozás érzése örökre összeköt. Szintén az emlékparkban, nem sokkal arrébb található Tamási Áron, a Kossuth-díjas magyar író nyughelye. Kérésére szülőfalujában, Farkaslakán temették el. A síremlék mellett rövid ismertetőt tartott magyar szakos kolléganőnk az író életútjáról, az „Ábel a rengetegben” című regényéről, majd itt is - a többi mellé - elhelyeztük a magunk koszorúját.

Szejkefürdőn folytatódott a napunk. Itt sétát tettünk a híres **székelykapuk** között, amelyek méltóságteljesen sorakoznak a domboldalon, és a székely népi építészet különleges szépségét idézték. A kapusor végén, az utolsó kapu **Orbán Balázsé**, amely egyben sírhelyéhez vezetett. A koszorúzás előtt kolléganőnk néhány gondolattal emlékezett meg Orbán Balázs munkásságáról, kiemelve, hogy ő volt a Székelyföld első nagy néprajzi és földrajzi leírója, akinek öröksége ma is élő része a székely identitásnak. A sírnál csendes főhajtéssal tisztelegtünk, majd elhelyeztük a koszorút, ezzel is kifejezve tiszteletünket a „legnagyobb székely” emléke előtt.

Utunk folytatásaként kerestük fel a következő állomást, **Székelyudvarhelyt**. Az Emlékezet Parkjában néhány mondattal megidéztük azok életét, akikről a szoborpark alkotásai készültek. 13 magyar király, író és más híres ember szobra tekinthető itt meg. Szent László szobrát meg is koszorúztuk.

Napunk második felét túravezetőnk segítségével Erdély és ezen belül Székelyföld kétségkívül egyik legszebb és legérdekesebb természetvédelmi területén töltöttük. Szentegyházáról traktorral indultunk útnak, ami már önmagában is különleges élményt ígért. Az út körülbelül két órán át tartott, és minden percében tartogatott meglepetést – zötykölődés, nevetés, csodás tájak és persze egy kis por, ami csak még emlékezetesebbé tette az utat.

A **Vargyas-szorosban** tett kirándulásunk olyan volt, mintha egy időkapun léptünk volna át: egyszerre jártunk ősi barlangok mélyén, vadregényes sziklák között és a természet szívében. Tapasztalt túravezetőnk nemcsak biztonságot nyújtott a kalandos útvonalakon, hanem rengeteg érdekességet is megosztott velünk a hely történelméről, élővilágáról és geológiai különlegességeiről. Az ösvény sokszor közvetlenül a patak mellett vezetett, néhol függőhidakon, máskor sziklafalhoz rögzített pallókon egyensúlyoztunk, miközben acélsodronyok és láncok segítettek a kapaszkodásban. A táj minden lépésnél új arcát mutatta: magasba törő mészkősziklák, csillogó víz, és a természet csendje kísért minket. A Lócsúr barlang monumentális bejárata különösen emlékezetes volt, ide mindenképpen érdemes volt felkapaszkodni és bemenni a mélyébe.

A leereszkedés utáni fahídon átkelve folytattuk utunkat a szorosban, míg az Orbán Balázs-barlang, más néven Almási-barlang várt ránk. Ezek a barlangok nemcsak látványosak, hanem történelmi jelentőségűek is. Jégkorszaki állatok csontjai és ősemberi eszközök kerültek elő belőlük, bizonyítva, hogy már évezredekkel ezelőtt is menedéket nyújtottak. A szoros élővilága is lenyűgöző. 19 különböző denevérfajt azonosítottak itt, és számos ritka növény és állatfaj él a környéken. A természet itt valóban él és lélegzik, és mi részesei lehettünk ennek a különleges világnak. A Vargyas-szoros nemcsak egy túrahelyszín, hanem egy élő történelemlap, ahol a természet szépsége és az ember múltja találkozik. A túra végére kellemesen elfáradva, de élményekkel telve tértünk vissza szálláshelyünkre. A nap során átélt kalandok, a természet közelsége és a mozgás mind hozzájárultak ahhoz, hogy vacsoránkat igazán jó étvágygal tudtuk elfogyasztani.

3. nap:

A szálláshelyünkön elköltött reggeli után utunk a történelmi Erdély egyik legjelentősebb városába, **Brassóba** vezetett, amely egykor a legnagyobb szász település volt a vidéken. A középkori falak, a macskaköves utcák és a hegyek ölelésében fekvő óváros olyan érzést keltett, mintha egy élő történelemlap lapjain sétálnánk. Felfedeztük a város máig fennmaradt bástyáit és tornyait, amelyek egykor a város védelmét szolgálták, ma pedig csendben mesélnek a múltról. Megálltunk a híres Fekete templomnál is, amely Erdély egyik legismertebb és egyben legnagyobb gótikus műemléke, egyben az európai gótika legkeletebbre fekvő jelentős alkotása. Kolléganőnk néhány érdekes és fontos információval gazdagított bennünket a templom történetéről és jelentőségéről, így került közelebb hozzánk ez a lenyűgöző épület. A városnézés után kellemes sétát tettünk Brassó hangulatos főterén. Brassó egyszerre volt történelmi és élő, múltidéző és modern. Brassótól alig 30 kilométerre, egy meredek hegy tetején áll Erdély egyik legismertebb vára: a **töröcsvári kastély**. Ez volt a következő úticélunk erre a napra. Egyetlen szűk kaputornyon keresztül lehetett bejutni, amelyhez ma kőlépcső vezet, de egykor mozgatható falépcső védte. A kastély különböző tornyai, bástyái és a mély udvari kút mind a középkori védelem emlékei. A híres-hírhedt kínzókamrákba is benéztünk – ezek sötét hangulata és a kiállított eszközök hátborzongató bepillantást engedtek a középkor sötét oldalába. A belső termekben a román királyi család emléktárgyait láhattuk. A töröcsvári kastély egyszerre volt történelmi, titokzatos és lenyűgöző – egy igazi időutazás a középkor világába. Hazafelé hosszú út várt ránk szálláshelyünkig, így a vacsora ismét nagyon jól esett. Vacsora után azonban még várt ránk egy **táncház**.

A helyi **Boróka Táncegyüttes** egy rövid, lendületes bemutatóval nyitotta meg az estét. Bár a gyerekek eleinte kissé tartózkodóan fogadták a néptánc gondolatát, a hangulat gyorsan megváltozott. Az együttes tagjai olyan lelkesedéssel és közvetlenséggel vonták be őket, hogy hamarosan örömmel és felszabadultan próbálgatták a székely tánc lépéseket.

4. nap:

Utazásunk egyik legszívmelengetőbb állomása a Farkaslakán található **Lászlókert Biogazdálkodás** volt. Egy igazi mesébe illő gyöngyszem, ahol a hagyomány, a természet és a szívből végzett munka tökéletes harmóniában él egymás mellett. A Pakot házaspár nemcsak gazdálkodó, hanem valódi értékörző is. Az **esztenaként** szolgáló kis faházikó minden darabja saját kezű munkája, a régi faanyagból épült ház, a faragott bútorok, a hagyományos eszközök mind Farkaslakáról származnak. A ház körül virágágyások, filagória és gondosan kialakított terek fogadtak bennünket. A látogatás során betekintést nyerhettünk a hagyományos juhsajt- és ordakészítés folyamatába. A juhokat a saját földjükön legeltetik, valamint a falu régi, ma már alig használt közös legelőjén. A reggeli és esti fejés után a friss tejből helyben készül a sajt és az orda, amelyet mi is megkóstolhattunk. Az ízek egyszerre voltak egyszerűek és különlegesek, a természet tiszta ajándékai. A Pakot család célja nem csupán a megélhetés, hanem egy életforma megőrzése és továbbadása. Munkájuk során semmiféle hulladék nem keletkezik, minden mozzanat a fenntarthatóság jegyében történik. A látogatás során nemcsak egy mesterséget ismertünk meg, hanem egy szemléletet is: azt, hogy lehet fiatalon, tudatosan élni, összhangban a természettel és a hagyományokkal. Ez a találkozás nemcsak tanulságos, hanem mélyen inspiráló is volt.

Kirándulásunk következő állomása **Csíkсомlyó** volt. A kegytemplom előtt kolleganőnk megosztott velünk néhány érdekességet a Szűz Máriát és a kis Jézust ábrázoló kegyszobor csodatévő erejéről és a hozzá fűződő legendákról. A rövid ismertető után mi is beléptünk a templomba, ahol csendben elidőztünk. A Szűz Máriát és a kis Jézust ábrázoló kegyszobor előtt - a hagyományt követve - megérintettük Szűz Mária lábát. Ez a pillanat különösen bensőséges és felemelő volt.

A nap hátralévő részében a Szent Anna - tó felé vettük az irányt. Az oda vezető úton gyönyörű kilátásban volt részünk. A fenyőerdők, a dombok és a távolban húzódó hegyek látványa igazán különleges volt. Előtte viszont a **Mohos tőzeglápot** látogattuk meg, ami európai szinten is természeti ritkaság.

A két területet mindössze egy keskeny nyereg választja el egymástól, mégis egészen más élményt nyújtanak. A Mohos tőzegláp különleges tájvédelmi körzet, amely tudományos és természeti ritkaságokat őriz. Csak helyi kísérelővel látogathattuk meg, a kiépített, cölöpökkel megerősített fajárdán haladva. A lápra épített fapallókon sétálva egészen közlelől figyelhetünk meg a rendkívlő növényvilágot. Több mint húszféle mohafűvet, tőzegáfonyát, vörös áfonyát, kéttűs erdeifenyőt, sőt, a jégkorszakból visszamaradt tőzegrozmaringot is. A Mohos-láp nemcsak látványos, hanem tanulságos is. Egy olyan hely, ahol a természet még érintetlenül őrzi múltját. Ezt követően a **Szent Anna - tónál** folytatódott a napi program. Erdély egyik legkülönlegesebb természeti kincse, amely egy vulkáni kráterben alakult ki. Eredetmondáját, keletkezését, a tó állapotának megőrzését szolgáló viselkedési szabályokat a látogatást megelőzően újra megbeszéltük. Egy félórás séta után jutottunk le a partra. A tó kristálytisza vize és a körülötte elterülő fenyőerdő lenyűgöző látványt nyújtott, a hely nyugalma pedig valódi lelki feltöltődést kínált. Eddigi legfinomabb kürtős kalácsunkat eszegetve szívtuk magunkba a krátertő látványát.

Visszafelé tartva különleges élményben volt részünk. Egy medve haladt át az úton nem sokkal a buszunk előtt. A pillanat egyszerre volt izgalmas és meglepő. Testközelből láthattuk Erdély vadregényes világának egyik ikonikus lakóját. Szerencsére az állat nyugodtan átsétált, mi pedig ámulva figyeltük a ritka találkozást. Szállásunkra visszatérve ismét 3 fogásos, helyben készített finomság várt bennünket.

A nap és erdélyi tartózkodásunk zárásaként közösen elkészítettünk vendéglátóinktól, apró ajándékot adtunk át köszönetképpen mindazért a sok figyelmességért, gondoskodásért és szeretetért, amit az ott létünk során kaptunk tőlük.

5. nap:

A korai ébresztő után összecsomagoltunk, rendbe tettük szobáinkat, reggeli után pedig Magyarország felé vettük az irányt. A hosszú út miatt már csak **Vajdahunyadváron** álltunk meg, ahol a középkori eredetű Vajdahunyad várát jártuk be, melyet Mikszáth Kálmán „a várak királyának” nevezett. Erdély legimpozánsabb és leglátványosabb, teljesen épen maradt középkori vára. A Vajdahunyad csúnya, ipari városa fölé emelkedő dombon büszkén trónoló sásfészek hat évszázad történelmének emlékét őrzi és hirdeti, nemcsak a Hunyadiakét, hanem erdélyi fejedelmek és hányatott sorsú családokét is. A vár minden zeg-zugát bejártuk, majd ismét buszra szállva Csanádpalotánál léptük át zökkenőmentesen a román-magyar határt.

A hosszú út során két buszsofőrünk végig figyelmesen, türelmesen és nagy felelősséggel végezte munkáját, gondoskodva arról, hogy biztonságban és kényelmesen utazhassunk. Hálánk jeléül a program végén egy-egy apró ajándékkal köszöntük meg nekik a sok segítséget és a nyugodt, zökkenőmentes utazást. Este fél 8 óra körül érkeztünk meg Nemesvámosra - rengeteg új élménnyel, tudással, tapasztalással - mindenki legnagyobb öröme és megkönnyebbülésére.

Feldolgozó óra:

Tanulóink élménybeszámolót tartottak a jelenlegi hetedik osztályosok számára, amelyet egy saját készítésű PowerPoint-bemutatóval tettek színesebbé. A közös program során a diákok kis csoportokban székykapukat színezték, emlékmozsajkót készíttettek, valamint részt vettek egy vaktérképes kihívásban és egy szóláspárosító játékban is. A foglalkozás zárásaként hasznos tanácsokat adtak a következő évfolyamnak, végül kürtőskaláccsal és áfonyával vendégeltük meg a hetedikeseket.

Elszámolás:

A program lezárását követően a Tankerület segítségével elvégeztem a pénzügyi elszámolást, valamint a NIR felület kitöltését.

A feladatokat a célfeladat megállapításban foglalt tartalom szerint elvégeztem.

A program Magyarország Kormányának támogatásával valósult meg.

Kelt: 2025. 07. 11.

.....
Körmendy-Molnár Éva